

**Handläggare**  
Sara Heppling Trygg  
Telefon: 08-508 24 016**Till**  
Skärholmens stadsdelsnämnd

## **Aktualitetsprövning av *Promenadstaden* *Översiktsplan för Stockholm* - svar på remiss**

### **Förvaltningens förslag till beslut**

1. Att nämnden godkänner förvaltningens förslag till svar på remissen.
2. Att svaret skickas till Stadsbyggnadskontoret
3. Omedelbar justering

Kerstin Sandström  
StadsdelsdirektörRune Ney  
Avdelningschef

### **Sammanfattning**

Plan- och bygglagen anger att kommunfullmäktige under varje mandatperiod ska pröva översiktsplanens aktualitet. *Fokus Promenadstaden – uppföljning av Översiktsplan för Stockholm* är stadsbyggnadskontorets ställningstagande avseende aktualiteten för *Promenadstaden Översiktsplan för Stockholm*. Rapporten är nu underlag för en remiss.

Rapporten innehåller bedömningar av aktualiteten i översiktsplanens olika avsnitt: utmaningar, fokusområden, stadsutvecklingsstrategier, och trafikinfrastruktur. Slutsatser dras även om översiktsplanens genomförande. Som en följd av stadens fokus på att bereda plats för fler människor att bo i Stockholm har särskild vikt lagts på planerade bostäder. Förvaltningen instämmer i de aktualitetsbedömningar som gjorts av stadsbyggnadskontoret men framhåller särskilt att ansvaret för den lokala utvecklingen behöver samordnas och fördelas bättre mellan stadens förvaltningar, även när inga större stadsutvecklingsprojekt pågår. Förvaltningens uppfattning är också att många ungdomar behöver uppleva större tillhörighet till stadens alla delar, inte minst för tillgången till en större arbetsmarknad och ett större kontaktnät, samt förstås utbud av service och kultur.

## Bakgrund

Plan- och bygglagen anger att kommunfullmäktige under varje mandatperiod ska pröva översiktsplanens aktualitet. Den 7 mars 2013 gavs stadsbyggnadskontoret därför i uppdrag att påbörja arbetet med denna process under namnet *Fokus Promenadstaden*. *Fokus Promenadstaden – uppföljning av Översiktsplan för Stockholm* är stadsbyggnadskontorets ställningstagande avseende aktualiteten för *Promenadstaden Översiktsplan för Stockholm*. Rapporten har tagits fram i samverkan med tjänstemän i stadens förvaltningar och bolag, däribland Skärholmens stadsdelsförvaltning. Rapporten är nu underlag för en remiss inom staden samt till utvalda regionala aktörer, för yttrande utifrån respektive remissinstans uppdrag och område, om stadsbyggnadskontorets ställningstaganden behöver kompletteras och/eller justeras. Rapporten blir efter remissomgången underlag för politiskt ställningstagande. Remissinstanserna ombes att lämna svar senast 28 februari 2014.

De två tematiska tilläggen Gröna promenadstaden och Arkitektur Stockholm förväntas vinna laga kraft 2014 och anses därför som aktuella. Andra pågående processer som är av betydelse för en uppdaterad översiktsplan är den utvärdering och revidering av Vision 2030 som drivs av stadsledningskontoret samt planeringsunderlaget Bostadspotential i Stockholm som ska utgöra underlag för prioriteringar av stadens utbyggnad.

## Ärendet

Rapporten innehåller bedömningar av aktualiteten i översiktsplanens olika avsnitt: utmaningar, fokusområden, stadsutvecklingsstrategier, och trafikinfrastruktur. Slutsatser dras även om översiktsplanens genomförande. Som en följd av stadens fokus på att bereda plats för fler människor att bo i Stockholm har särskild vikt lagts på planerade bostäder. Rapporten innehåller också ett förslag till fortsatt arbete med riksintresseområden för kulturmiljövården, med fokus på riksintresset Stockholms innerstad med Djurgården samt Vällingby – Råcksta.

Översiktsplanens aktualitet analyseras huvudsakligen utifrån tre övergripande perspektiv:

- Utvecklas staden i enlighet med översiktsplanens strategier och planeringsinriktningar?
- Finns nya förutsättningar och politiska beslut som påverkar översiktsplanen?
- Hur fungerar översiktsplanen som styrdokument och arbetsredskap i stadens processer?

## **Sammanfattning av stadsbyggnadskontorets ställningstaganden:**

### *Fokusområden*

Flertalet av översiktsplanens nio fokusområden bedöms vara i huvudsak aktuella. Inom några områden har så stora förändringar skett att avsnitten bedöms vara inaktuella. Detta gäller bl.a. bostadsförsörjning, där kraftigt ökade prognoser innebär nya utmaningar för staden. Inom området miljö och klimat finns nya styrdokument och kunskapsunderlag som får stor påverkan på översiktsplanen. Kulturmiljöfrågor och kulturens betydelse i stadens utveckling behöver lyftas fram tydligare. Även beträffande transport och framkomlighet ställer stadens snabba utveckling nya krav på den översiktliga planeringen.

### *Stadsutvecklingsstrategier*

Översiktsplanens fyra stadsutvecklingsstrategier bedöms vara i huvudsak aktuella. I rapporten beskrivs utmaningar kring strategiernas genomförande, bl.a. konstateras att inriktningen för den centrala stadens utvidgning behöver förtydligas och genomförandefrågorna diskuteras. Arbetet med tyngdpunkter i ytterstaden ställer krav på utvecklat samarbete inom staden. Strategin om att koppla samman staden behöver preciseras, med fokus på vilka samband som är viktigast att utveckla. Det finns ett behov av att diskutera tillämpningen av strategin som handlar om att främja en levande stadsmiljö i hela staden.

### *Trafikinфраstruktur*

Resultatet av 2013 års Stockholmsförhandling innebär ett flertal tunnelbanesatsningar som behöver beaktas i en uppdaterad översiktsplan. Bland annat för Spårväg Sickla udde – Slussen förändras förutsättningarna om tunnelbana till Nacka realiseras. De flesta trafikinfrastrukturobjekt som föreslås i översiktsplanen bedöms dock vara aktuella eller delvis aktuella.

### *Riksintressen*

Redovisningen av riksintressen i översiktsplanen föranleder också en aktualitetsprövning. Länsstyrelsen har i sitt yttrande om översiktsplanen i samband med antagandet påpekat att det är otydligt hur riksintressen för kulturmiljövård ska tillgodoses. Staden utvecklar nu sitt arbete med riksintresseområden för kulturmiljövården med särskilt fokus på Stockholms innerstad med Djurgården samt Vällingby – Råcksta.

**Stadsbyggnadskontorets slutsatser om genomförandet av  
översiktsplanen***Gemensamt uppdrag för stadens förvaltningar och bolag*

För att förtydliga de olika förvaltningarnas och bolagens ansvar för stadsutvecklingen behöver prioriterade projekt tydligare lyftas fram som gemensamma mål och uppdrag i budget.

*Stadens roll i utvecklingen av ytterstaden*

Staden måste sannolikt vara beredd att ta en aktiv roll för att få igång bostadsbyggande i prioriterade områden i ytterstaden. Detta kan ställa krav på nya arbetssätt och samarbetsformer.

*Staden drivande i stadsutvecklingen*

Staden har möjlighet att styra och driva på utvecklingen i önskad riktning, så att bostadsförsörjning, kvalitet och ekonomi tryggas, t.ex. genom markinnehav och prioriteringar. Helhetsgrepp där möjliggör för staden att ta tillvara de värdefulla inkomster som kompletteringsprojekt ofta innebär, samtidigt som programmet möjliggör djupare analys och helhetssyn.

*Hållbar stadsutveckling*

Hållbarhetsperspektiven behöver stärkas i planeringen, inte minst de sociala aspekterna. Ställningstaganden i revideringen av stadens vision blir viktiga utgångspunkter för en uppdatering av översiktsplanen.

*Stadens ekonomi*

En hållbar ekonomi ställer krav på att prioriteringar görs mellan större bostadsprojekt som innebär stora investeringar för staden.

*Förändrad syn på projektekonomi*

Satsningar på att utveckla det offentliga rummet bygger generellt på att medel tillgängliggörs genom bostadsbyggande. För att staden ska kunna prioritera angelägna satsningar på andra platser behöver nya former för finansiering utvecklas.

*Vikten av program på områdesnivå*

En förutsättning för att översiktsplanens strategier ska kunna konkretiseras och tillämpas geografiskt är att staden bedriver planering med helhetssyn. Det är viktigt med en samsyn inom staden om när och hur program på områdesnivå ska göras.

*Risk för att staden bygger bort långsiktiga förtätningsmöjligheter*

Bostadsmålet till 2030 blir svårt att uppnå om staden har allt för stort fokus på små kompletteringsprojekt. Om Stockholm ska rymma minst 140 000 nya lägenheter krävs en mycket medveten planering med strategiska prioriteringar.

## **Ärendets beredning**

Ärendet har beretts inom avdelningen för stadsutveckling

## **Förvaltningens synpunkter och förslag**

Förvaltningen anser att rapporten Fokus Promenadstaden utgör ett mycket gott underlag för en uppdaterad översiktsplan.

### *Utmaningar, fokusområden, planeringsinriktningar, strategier och trafikinfrastruktur*

Förvaltningen instämmer i de aktualitetsbedömningar som gjorts av stadsbyggnadskontoret. Behovet av att utveckla strategier och planeringsinriktningar rörande social hållbarhet som lyfts fram i rapporten är av särskild vikt. Förvaltningen håller med om att helhetsgrepp där mindre kompletteringsbyggnation samordnas inom större program är av stor vikt för stadens framtida bostadsförsörjning, kvalitet och ekonomi.

Dock behöver ansvaret för den lokala utvecklingen samordnas och fördelas bättre mellan stadens förvaltningar, även när inga större stadsutvecklingsprojekt pågår. För det behövs, så som föreslås i rapporten, gemensamma uppdrag i stadens budget med uppföljning i ILS. Förvaltningen menar också att en prioriteringsordning behöver fastställas mellan stadens tyngdpunkter, och åtminstone en preliminär tidsplan för när tyngdpunktsarbetet för respektive område ska inledas. Det skulle ytterligare bidra till gemensam planering och en gemensam agenda för områdets utveckling mellan ansvariga aktörer och förvaltningar.

Diskussionen om hur stadens delar förhåller sig till varandra och hur stadens delar kan kopplas samman är också av vikt. Förvaltningens uppfattning är att många ungdomar behöver uppleva större tillhörighet till stadens alla delar, inte minst för tillgången till en större arbetsmarknad och ett större kontaktnät, samt förstås utbud av service och kultur. I diskussionen om hur stadens delar ska kopplas samman måste hänsyn tas till vad som får ungdomar både att möta varandra, och att möta andra.

Förvaltningen vill också särskilt uppmärksamma vikten av att planering för väl fungerande infrastruktur för produktion och distribution av alternativa drivmedel finns med i ett tidigt skede i stadsutvecklingsprojekt och att det här finns en regional samverkan. I Färdplan 2050 omnämns ökad tillgång till biobränsle som en av de avgörande förutsättningarna för att Stockholm ska bli fossilbränslefritt 2050.

Skärholmen upplever stora problem med tillgången till miljöbränsle och förvaltningen har haft svårt att uppnå de satta målen för andelen miljöbränsle i de egna fordonen då tillgången är så begränsad.

Gällande riktlinjer för hämtning av avfall i bebyggda miljöer behöver de motstående intressen som nämns kompletteras med människors rörelsemönster. Den förändrade avfallshanteringen i staden har för Skärholmens del inneburit stora problem med hushållssopor i förvaltningens kärl på parkmark då de nya sopstationerna ligger ”åt fel håll” jämfört med hur människor reser, framförallt med kollektivtrafiken.

*Slutsatser om översiktsplanens genomförande*

Förvaltningen anser att de slutsatser som dragits om översiktsplanens genomförande är helt relevanta och korrekta.

*Reviderade förhållningssätt avseende riksintressen för kulturmiljövård*

Förvaltningen har inget att tillägga eller erinra mot förslaget till förhållningssätt avseende riksintressen för kulturmiljövård.

## **Bilagor**

1. Rapporten ”Fokus Promenadstaden – uppföljning av översiktsplan för Stockholm”, inkl. remissbrev, tjänsteutlåtande och protokollsutdrag från stadsbyggnadsnämnden.